

66.3(257K-4K3)

K 29

**КЕМЕЛ СЫРДЫҢ
КЕЛБЕТІ**

(Екінші кітап)

2011-2012

КЕМЕЛ СЫРДЫҢ КЕЛБЕТІ

2011-2012 ж.ж.

(Екінші кітап)



2012 жыл

УДК 908
ББК 26.89
Қ 71

**Кемел Сырдың келбеті. Екінші кітап – Қызылорда,
«Тұмар», 2012ж. - 368 бет**

ISBN 978-601-229-349-4

Екінші кітап өсіп, өркендей түскен аймақ экономика-
касының нақты көріністері мен әлеуметтік дамуын
бейнелейтін облыс әкімі Болатбек Қуандықовтың әр
кезеңдегі баяндамаларымен толыға түскен.

Облыс басшысы көпшілік алдында сөйлеген сөздерінде
тәуелсіз еліміздің бір тірегіне айналып отырған Сыр еліне
деген Елбасы қамқорлығын айта отырып, ел-жұртты
маңызды бағдарламалар мен жобалар аясында атқарылып
отырған іргелі істерге жұмылдырады. Сонымен қатар
кітапта болашаққа нық қадам жасаған қызыл-
ордалықтардың ерекше іс-қимылы анық көрініс тапқан.

Оқырман облыс әкімінің нақты, тұжырымды сөздері
арқылы 2010-2012 жыл бедеріндегі облыс өмірінің бүгінгі
бет-бейнесін, ертеңгі шежіресін танып, біледі.

ББК 26.89

© Тұмар, 2012

«НҰР ОТАН» ХДП-НЫҢ ОБЛЫСТЫҚ КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

Қызылорда қаласы,
20 қаңтар, 2011 жыл.

Құрметті конференция делегаттары мен қадірменді қонақтар!

Бүгінгі «Нұр Отан» халықтық демократиялық партиясының облыстық конференциясы өңірдің өркендеуіне серпін беретін саяси шара болып отыр.

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті, «Нұр Отан» халықтық-демократиялық партиясының көшбасшысы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың салиқалы саясаты мен ерен еңбегінің арқасында қарқынды дамып келе жатқан еліміз аз ғана уақытта әлемдік қауымдастық алдында беделі биік, белсенді де қуатты мемлекетке айналды.

Береке мен бірліктің ұйытқысына айналған еліміздегі этносаралық келісім мен конфессияаралық татулыққа бүгінде бүкіл әлем мемлекеттері тәнті болып отыр. Еліміздің тәуелсіздік жылдары жеткен ұлы жеңістері мен әлем мойындаған беделіне Елбасының сындарлы да салиқалы саясатының арқасында қол жеткізіп отырмыз.

Еліміз үшін баға жетпес құндылық - егемендік алғаннан бергі 20 жыл уақыт ішінде еліміздің өзіне тән барлық институттары қалыптасып, мемлекетіміздің қауіпсіздігі

мен тәуелсіздігі қамтамасыз етілді. Конституциялық жолмен мемлекеттік және саяси билік құрылымдарын жаңарту негізінде елдің демократиялық жолмен дамуының берік іргетасы қаланды. Тәуелсіздік жылдары бой көтерген қазақ ұлтының ұлы тұғыры Елордамыз – Астана қаласы күннен күнге көркейіп, ел мақтанышына айналды. Ел экономикасы нығайып, халықтың әл-ауқаты артты. Мәдени, рухани даму деңгейі жана белеске көтерілді.

Былтыр еліміз халықаралық беделді ұйым Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымына табысты төрағалық етіп, Астана саммиті абыроймен өткізілді. Бұл – әлемді мойындатқан жасампаз еліміздің ең бір жарқын жеңісі.

Осындай жарқын да жасампаз істерімен, бекем бірлігі, берекелі тірлігімен әлемдік қауымдастықты мойындатқан тәуелсіз елімізде экономикамызды нығайту, халықтың тұрмыс-тіршілігін жақсарту бағытындағы келелі істер жүйелі жалғасын табуда.

Бұл орайда Ел Президентінің жүргізіп отырған саясатының негізінде қабылданған «Нұр Отан» партиясының халықтық тұғырнамасы – ел экономикасын дамыту мен халықтың тұрмысын жақсартып, өмір сүру сапасын арттыруда ауқымды істердің атқарылуына негіз болуда.

Осы ретте Елбасы тапсырмалары мен міндеттерінің және партия Тұғырнамасында белгіленген бағыттардың аймағымызда жүзеге асырылу барысына қысқаша тоқталып өтуге рұқсат етіңіздер.

Аймағымызда облыс халқының әл-ауқатын арттыру мен облыс экономикасын нығайту бағытындағы жұмыстарға серпін беретін үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасын жүзеге асырып келеміз. Экономика-

лық идеологияға айналған бастама аясында былтыр аймақта бірқатар кәсіпорындар іске қосылып, мыңдаған адам жұмыспен қамтылды.

Халықтық Тұғырнамамен бірге XII съезд алға қойған мақсат-міндеттерді жүзеге асыруда «Нұр Отан» партиясының белсенді мүшелерінің жергілікті атқарушы органдармен бірлесе жұмыстар атқаруының және аймақ халқының ерен еңбегінің арқасында облыс экономикасының барлық салалары қарқынды дамып, жоғары көрсеткіштерге қол жеткіздік.

Елбасы бастамасымен елімізде жүзеге асырылып жатқан үдемелі индустриалдық-инновациялық бағдарлама мен «Батыс Еуропа - Батыс Қытай» халықаралық жол құрылысы Сыр өңірінде қарқынды жүргізілуде.

«Бизнестің жол картасы 2020» бағдарламасы аясында да облыста ауқымды жұмыстар жасалып, орта және шағын кәсіпкерлікті дамыту шаралары жүзеге асырылуда.

Ауыл шаруашылығындағы жүйелі жұмыстың арқасында аймақта шаруашылықтардың барлық нысандары бойынша егіс көлемі жыл сайын көбейіп, өнімділік арта түсті. Бұл халық несібесінің молаюына өз септігін тигізіп, ел көңілін тоғайтып отыр.

Сондай-ақ, ауылшаруашылығы өнімдерін өңдеу жолға қойылуда. Индустриялық даму бағдарламасы аясында аймақтың азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған көптеген жобаларымыз жемісті жүзеге асырылуда.

Осындай атқарылып жатқан жұмыстардың барлығы - негізгі азық-түлік тауарлары бағасын тұрақтандыру және оның негізсіз көтерілуін болдырмау мақсатындағы іс-шара болып табылады.

Партияның халықтық Тұғырнамасына, Елбасының тапсырмасына сәйкес, облыста құрылыс индустриясын

өркендетуге, инженерлік инфрақұрылымды дамытуға да айрықша көңіл бөлінуде.

«Жол картасы», «100 мектеп, 100 аурухана» және мектепке дейінгі мекемелер желісін көбейту мақсатында қабылданған «Балапан» және «Мәдени мұра» бағдарламалары аясында көптеген жұмыстар атқарылуда.

Сонымен қатар, білім сапасын жетілдіру бағытында атқарылған жұмыстардың нәтижесінде аймағымызда жылдан-жылға білім сапасының артып, халықаралық, республикалық білім бәйгелерінде бақ сынап жүрген оқушыларымыздың жүлделі орындарды иеленіп жүргенін айта кеткен абзал. Былтыр Ұлттық бірыңғай тестілеу қорытындысы бойынша республикада 3-орынға шықтық. Сондай-ақ, облыстық бюджеттен арнайы қаржы бөлініп, дарынды оқушыларға қолдау жасалып келеді. Соңғы үш жылда облысымызда білім беру мекемелерінің материалдық-техникалық базасын нығайтуға баса назар аударылып, жаңа үлгідегі 27 мектеп, 53 балабақша ашылды.

Аймақта денсаулық сақтау саласы бойынша да аурудың алдын алу, емдеу салаларында ауқымды жұмыстар жасалып, нәтижесінде өкпе ауруы көрсеткіші 31,4 пайызға, ана өлімі 17,8 пайызға, сәбилердің шетінеу көрсеткіштері 4,2 пайызға төмендеп отыр.

Аймақ тұрғындарының әл-ауқатының жақсаруы нәтижесінде соңғы 2 жылда туу көрсеткіші артып, жыл сайын жаңа туылған балалар саны орта есеппен 5-6 пайызға өсіп отырғанын айрықша атап өту қажет. 2010 жылы халық саны табиғи өсім есебінен 7,3 пайызға артты.

Аймақта сондай-ақ, қылмыстың алдын алу мен қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету бағытында жүргізілген жұмыстардың арқасында ауыр қылмыстар, жасөспірімдер қылмысы, бұзақылық, қоғамдық орындарда жасалған қылмыстар саны айтарлықтай азайып отыр.

Облыста Елбасы тапсырмасына сәйкес спорт саласын дамыту бағытында да ауқымды жұмыстар атқарылып, соңғы 3 жылда бұқаралық спортпен шұғылданушылардың жалпы саны 7,2 пайыздан 18,8 пайызға дейін артты. Былтыр облыс бойынша барлығы 19 шағын спорт алаңы салынып, ел игілігіне пайдалануға берілсе, үстіміздегі мерекелі жылы Қызылорда қаласы мен елді мекендерде 100-ге жуық спорт алаңдарын салуды көздеп отырмыз.

Елдегі конфессияаралық диалог пен ынтымақтастыққа қажетті жағдайды одан әрі дамытуда облыс әкімдігі, партия өкілдері, Қазақстан халқы Ассамблеясы облыстық ұйымына мүше этномәдени орталықтар бір-бірімен тығыз байланыста жұмыс істеп, аймақта елдің бірлігі мен ынтымағын арттыруда сан салалы, іргелі істер атқаруда.

Құрметті қауым!

Қадірменді партия активі!

Елбасы атап көрсеткендей, «2030 жылға дейінгі Қазақстанның Даму стратегиясын негізге ала отырып, біз ХХІ ғасырдың алғашқы он жылдығына белгіленген барлық міндеттерді атқардық». Ендігі кезекте Жолдаудан туындайтын алдағы онжылдықта атқарар жұмысымызды айқындаған мақсат-мүддемізді іске асыруда бір кісідей жұмыла еңбек етуге тиіспіз.

Осы тұста партияның белсенді мүшелерінің әріптестік негізде атқарып келе жатқан жұмыстарына алғысымды білдіре отырып, облыстық партия филиалына бірқатар ұсыныстарымды айтып өтуге рұқсат етіңіздер.

Біріншіден, облыстағы партия мүшелерінің саяси сауаттылығын арттыру мақсатында жұмыстан тыс уақыттарында арнайы оқулар ұйымдастыру жұмысы қолға алынса деген ұсынысым бар.

Екіншіден, Елбасымыздың тапсырмасымен қолға алынған индустриялық-инновациялық даму бағдар-

ламасын жүзеге асыруда келешекте жаңа технологияны меңгерген білікті кадрлар әлеуеті қажет. Сондықтан қазірден бастап партия филиалы кадрлар жасақтау жұмысына көңіл бөліп, белсене араласуы қажет деп есептеймін.

Үшіншіден, облыстық филиал басшылары республиканың басқа аймақтарындағы филиалдармен тәжірибе алмасуды кеңінен пайдаланса, өз кезегінде өңірдегі жетістіктеріміз еселене түсер еді.

Төртіншіден, «Нұр Отан» партиясы жанындағы «Жас Отан» жастар қанатының облыстық филиалын аймақтағы барлық жастар ұйымдарын біріктіретіндей ықпалды ұйым деңгейіне көтеруде, көшбасшылық ролін күшейтуде «жасотандықтарға» партияның облыстық филиалы тәжірибелік кеңестері мен қолдауларын арттыра түссе деген ұсынысым бар.

Құрметті делегаттар!

Биылғы еліміз үшін маңызды жыл – Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 20 жылдығында бізді ауқымды істер күтіп тұр.

ҚР Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың Парламент депутаттары алдында сөйлеген сөзінде «Біз бүкіл келесі 2011 жылды “Тәуелсіздіктің 20 жылы” ұранымен өткізуге тиіспіз» деп, бірқатар ауқымды тапсырмалар берген еді. Біз биылғы шараларымыздың барлығын Сіздермен бірге осы бағытта өткізетін боламыз.

Ел еркіндігінің 20 жылдық белесі тәуелсіздікпен бірге түлеген Сыр бойында өз дәрежесінде аталып өтілетін болады. Мемлекет басшысы “Алаштың анасы” атаған өңірде мәртебелі мерейтойды мерекелеу жөніндегі ұйымдастыру комитеті құрылып, ережесі бекітілді. Тәуелсіздіктің 20 жылдығын мерекелеу жөніндегі Тұжырымдаманың жобасын әзірледік. Бұл шараларға

біздің үкіметтік емес ұйымдар, этно-мәдени орталықтар мен саяси партия филиалдары, жастар ұйымдары да ат салысып, белсене араласады деп ойлаймын.

Биылғы маңызды жылы Қызылорда қаласы мен аудан орталықтарын және елді мекендерді абаттандыру, көркейту және сонымен қатар тұрғындардың өмір сүру сапасын арттыру жұмыстары барлығымыздың бірінші кезектегі міндетіміз болмақ.

Мерейтойға арналған шаралардың алғашқысы қаңтардың 12-сі күні Қазалы ауданында өткізіліп, ел тәуелсіздігінің 20 жылдығына тарту ретінде облыс бойынша 20 әлеуметтік нысан ел игілігіне пайдалануға берілді. Салтанатты шара барысында Елбасы қамқорлығына халық үлкен ризашылықпен шексіз алғыстарын білдіріп, форумға бір кісідей үн қосты.

Қадірлі ағайын!

Ел дамуы береке мен бірлікке байланысты. «Нұр Отан» партиясы қоғамның барлық өкілдерінің әл-ауқатын арттыру мен ел экономикасын нығайтуды, саяси жүйенің орнықтылығын, қоғамдағы тұрақтылықты сақтауды және жоғары азаматтық белсенділікті арттыруды көздейді. Бұл жолда баршамыздың мақсатымыз – ортақ, міндетіміз – бір.

Ендеше, қашанда билік пен халық бірлесіп, түйінді мәселелердің шешімін табар болсақ, бағындырар шыңымыз биік болмақ!

«Нұр Отан» халықтық демократиялық партиясы Қызылорда облыстық филиалының кезекті 8-ші конференциясы жұмысына сәттілік тілеймін!

Зейін қойып тыңдағандарыңызға рахмет!

ДАМУДЫҢ ЖАҢА МҮМКІНДІКТЕРІ – ТӘУЕЛСІЗДІК ИГІЛІГІ

ЕСЕП БЕРУ БАЯНДАМАСЫ

Қызылорда қаласы,
9 ақпан, 2011 жыл.

Армысыздар ардақты ағайын,
құрметті қызылордалықтар!

Барша қазақстандықтар «жарасым мен жасампаздық жемісі» деп бағалаған, Елбасымыздың биылғы дәстүрлі Жолдауы еліміздің 2020 жылға дейінгі дамуының басым бағыттарын айқындап берді.

«Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!» атты бұл құжатта Мемлекет басшысы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев жаңа әлеуметтік саясаттың негізгі қағидаттарын бекітіп, нақты бағдар беріп отыр.

Бүгінге дейін индустрияландыру және экономиканы дамыту жөніндегі жоспарларымызды айқындап, жүйелі жүзеге асыра бастаған еліміз Елбасы Жолдауында басымдық берілген халықтың әл-ауқатын арттыруға бағытталған бағдарламаны одан әрі іске асыруда. Осы орайда Елбасы ең маңызды үш мемлекеттік бағдарламаға тоқталды. Ол – білім беру, денсаулық сақтау және тілдерді дамыту мәселелері. Сонымен қатар Ел Президенті міндеттеген ең басты атқарылар ауқымды шаруалардың бірі – жұмыспен қамтудың жаңа стратегиясы мен тұрғын үй-коммуналдық

шаруашылықты жаңғырту және халықты сапалы ауызсумен қамтамасыз ету бағдарламаларын жасап, қабылдау болып отыр.

Құрметті кеңейтілген мәжіліске қатысушылар!

Өткен 2010 жыл еліміз үшін де, біздің өңіріміз үшін де табысты жыл болды.

Облыс әкімінің 2010 жылдың әлеуметтік-экономикалық даму қорытындылары туралы есебі осы жылдың қаңтарында облыстық «Сыр бойы» және «Кызылординские вести» газеттерінде жарияланып, облыс әкімдігінің веб-сайтында орналастырылды. Оны облыс тұрғындары оқып, танысты деп білемін. Сондықтан бүгін өткен жылы атқарылған жұмыстарға қысқаша ғана тоқталып, негізінен есебімде биылғы жылдың міндеттерін баяндап бермекпін.

Өткен жылы ауыл шаруашылығы өнімдерінің жалпы көлемі 7,5 пайызға артты.

Жыл қорытындысы бойынша 376 мың тонна күріш өнімі жиналып, соңғы 20 жылда ең жоғарғы өнімділікке қол жеткіздік.

Өнеркәсіп саласында 775 млрд. теңгенің өнімі өндірілді.

Өңдеу өнеркәсібінің дамуында өсу қарқыны 48,6 пайызға артығымен қамтамасыз етілді.

Негізгі капиталға 250 млрд. теңгеден астам инвестициялар тартылып, оның ішінде өңдеу өнеркәсібінің саласына тартылған инвестиция көлемі 2 есеге артты.

Тұрғын үй қоры 252 мың шаршы метрге көбейді, нәтижесінде 2156 отбасы жаңа тұрғын үйлермен қамтамасыз етілді.

Біз есепті жылдың ішінде Елбасының бастамасымен қолға алынған индустриялық-инновациялық даму бағдарламасына енгізілген 11 жобаны жүзеге асырдық.

Нәтижесінде 2010 жылы өңірді индустрияландыру бойынша алға қойған міндеттерді толығымен орындадық.

2010 жылы жұмыссыздықтың жалпы деңгейі 0,6 пайызға төмендеп, орташа айлық жалақының мөлшері 15 пайызға артты.

Инфляция деңгейі 7,8 пайызды құрағанымен жалпы жан басына шаққандағы нақты табыстың мөлшері өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда 19,6 пайызға өсті.

Бұның барлығы облыстың қарқынды дамуының көрінісі.

Бұл жетістіктерімізге бүкіл облыс халқының еселі еңбегінің арқасында қол жеткізіп отырмыз. Парламент және мәслихат депутаттары, бюджеттік сала қызметкерлері мен бизнес өкілдері, қоғамдық ұйым өкілдері, ардагерлеріміз, жастар, жалпы, аймақ дамуына үлес қосып келе жатқан баршаларыңыз бас қосқан бүгінгі жиында, аймақ дамуына қосқан зор еңбектеріңіз үшін Сіздерге ерекше алғысымды білдіремін.

Бүгінге дейін барлық деңгейдегі әкімдер тұрғындар алдында 302 есепті кездесу өткізді, оның ішінде аудан әкімдері - 140 рет, Қызылорда қаласының әкімі - 15 рет, ауылдық округ әкімдері – 147 рет халықпен кездесті.

Есепті кездесулерге 50 мыңға жуық тұрғын қатысып, мыңға тарта ұсыныс-пікірлер айтылды, алдын ала орнатылған ұсыныс-пікірлер жинайтын жәшік арқылы 200 сұрақ келіп түсті.

Қойылған барлық сұрақтарға толығымен талдау жасалып, зерттелінді. Есепті кездесуде айтылған ұсыныс-пікірлердің 30 пайызға жуығы сол жерде шешімін тапты.

Ал, кей мәселелерді шешу үшін қаражат қажет. Сондықтан, ол мәселелер менің тапсырмама сәйкес жан-жақты қаралуда.

Бірде-бір ұсыныс-пікір тиісті мемлекеттік органдардың назарынан тыс қалмайды.

Қадірлі ағайын!

Енді алда атқаратын жұмыстарымыздың бағыттары мен негізгі міндеттерімізге тоқталсам.

Мемлекет Басшысының алдымызға қойған негізгі тапсырмаларының бірі – бұл ауқымды индустрияландыру және шикізаттық тәуелділіктен арылу. Бұл міндеттердің жүзеге асырылуы экономиканың жаңа сапалық өсіміне, әлеуметтік саланың дамуына және халықтың әл-ауқатының жақсаруына негіз болады.

Соңғы жылдары біз жол, құрылыс индустриясын, тамақ өнеркәсібін және ауыл шаруашылығы өнімдерін өңдеуге бағытталған өндірісті дамыта түстік.

Ілеспе газды өңдеуде үлкен серпіліс жасап, соның негізінде энергетика және мұнай-химия өндірісін құруды бастадық.

Қазіргі таңда Үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасын іске асыру шеңберінде жалпы құны 222 млрд. теңгені құрайтын 54 индустриалды жобаны іске асыру бағытында жұмыс жасаудамыз. Олардың 19 жобасын біз 2011 жылы іске асырамыз, оның ішінде 2 жоба республикалық Индустрияландыру картасына енген.

Осы тұста 2011 жылы жүзеге асырылатын маңызды жобаларға арнайы тоқтала өткенді де жөн көріп тұрмын.

Өздеріңізге белгілі, 2010 жылдың желтоқсан айында облысымыз және бүкіл Қазақстанның оңтүстік бөлігіндегі ең ірі кешендердің бірі болып табылатын сүт тауарлы фермасы жобасының бірінші кезеңі іске қосылды. Биыл бұл жоба өзінің жалғасын тауып, өндіріс көлемі арттырылып, өнім сапасы жақсартылмақ.

Жақын арада облыста алғашқы өсімдік майын өндіретін цех іске қосылады, бұл өңірдің сырттан әкелінетін тауарға тәуелділігін біршама азайтады.

Сонымен қатар, аграрлық сектордың дамуы, Кедендік Одақтың құрылуы ауыл шаруашылығы машина жасау өндірісін дамытуға мүмкіндік беруде. Бүгінде шетелдік ауылшаруашылығы техникасын өндірушілермен аймақта машина жасау өндірісін құру туралы бірқатар келісім-шарттарымыз да бар.

Шиелі ауданында қамыс жаңқалары плиткасы өндірісі жобасы іске қосылады. Бұл – республикада баламасы жоқ инновациялық жоба.

Әрине, бизнестің дамуы бірінші кезекте инженерлік инфрақұрылымды қажет етеді.

Осы мақсатта «Бизнестің жол картасы – 2020» бағдарламасы шеңберінде 2011 жылға қаралған 637 млн. теңгеге біз Қызылорда қаласында екі өнеркәсіп алаңдарын әзірлейтін боламыз.

2015 жылға дейін жалпы өңірлік өнім құрылымындағы шағын және орта бизнес үлесін 25 пайызға жеткізуді межелеп отырмыз. Бұл үшін кіші кәсіпкерлік субъектілері өнімдерінің өндірісі көлемін екі есеге арттыруымыз қажет.

Бұл оңай шаруа емес, барлығымыздың күш-жігерімізді біріктіруімізді қажет етеді.

Жақсы бизнес идеялар бар, бірақ қаржы ресурстары жеткіліксіз немесе банктен несие алу үшін активтерінің төлем қабілеті төмен. Өз бизнесін ашу үшін бір жылдан аса уақыт кетіп те жатады.

Осы ретте, тауар өндіру, қызмет көрсетумен айналысатын шағын және орта кәсіпорындарды дамыту мақсатында мемлекеттік және жеке секторларды біріктіру жолымен «Қызылорда» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» акционерлік қоғамын құру туралы шешім қабылданды.

Бүгінгі облыстық мәслихат сессиясының қарауына біз «Қызылорда» ӘКК» жарғылық қорын ұлғайтуға 1 млрд.

теңге бөлу жөнінде ұсыныс шығарып отырмыз және мұны депутаттық корпус қолдайды деп сенемін.

Алдағы уақытта, егер кәсіпкерлер облыс экономикасы үшін маңызды жобалар ұсынып, қолдау сұрап жатса, корпорация активі ұлғаятын болады.

Үстіміздегі жылы әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы арқылы елудей шағын және орта бизнес жобаларын іске асыруды жоспарлап отырмыз.

Елбасымыз биылғы Жолдауында жұмыс орындарын құру мақсатында ауылдық жерлерде шағын несиелендіруді дамыту қажеттігін атап өткен болатын. Қазіргі таңда Үкімет жұмыспен қамту бағдарламасын әзірлеуде. Осы жұмыстарға да біз корпорацияны тартатын боламыз.

Өткен жылдан бастап біз қала құрылысы Кадастрын толтыруды бастадық.

Өз ісін дамытамын деушілерге қолдау көрсету мақсатында «Қызылорда қаласы бойынша ақпараттық кадастрлық орталығы» мемлекеттік мекемесін құрып жатырмыз. Орталық арқылы жылжымайтын мүлік, инженерлік инфрақұрылым жағдайы, бос тұрған жер телімдері туралы ақпараттар және басқа да кеңестік қызметтер алуға болады.

Өткен жылы, сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің 2006-2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасының облыста іске асырылуы жөніндегі есебін Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес мәселелері жөніндегі комиссияда тыңдалды.

Біз сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды өз күшімізбен анықтау бойынша басталған жұмыстарды жалғастыратын боламыз.

Осындай нақты жұмыстардың нәтижесінде, 2010 жылы сыбайлас жемқорлық сипатындағы тәртіптік құқық

бұзушылықтар 3 пайызға азайса, соның ішінде жергілікті атқарушы органдарда құқық бұзушылықты 24 пайызға төмендеттік.

Осы жылдың қаңтар айында мемлекеттік қызмет және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес заңнамаларына енгізілген өзгерістер қолданысқа енуіне байланысты, алдағы уақытта сыбайлас жемқорлыққа жол берген тұлғаларды лауазымынан төмендетіп, атқаратын қызметтерінен босатуға дейін барамыз.

Қылмыспен күрес жұмыстары да одан әрі күшейтілетін болады. Ішкі істер департаменті құрылымын материалдық тұрғыдан қамтамасыз етумен қатар Қызылорда қаласы мөлтек аудандарының аулаларында бақылау камераларын орнату тәжірибесін ендіруді жоспарлап отырмыз.

Бұл шаралар азаматтарымыздың өз қауіпсіздігі және баспаналарының қауіпсіздігіне алаңдауына жол бермейді.

Елбасының біздің алдымызға қойған маңызды талаптарының бірі, аграрлық секторды дамыту мен азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету болып табылады.

Елбасы ауыл шаруашылығы өнімділігін 2020 жылға дейін кем дегенде 4 есеге дейін арттыру қажеттігін міндеттеп отыр. Облыс бойынша бұл көрсеткіш 2010 жылы 2009 жылмен салыстырғанда 35 пайызға көтеріліп, адам басына шаққанда 4 мың 700 долларды құрады. Біздің міндетіміз осы қарқынды ұстау және арттыра түсу болып табылады.

Алдымызда тұрған міндеттерге орай, саланы қаржыландыру жыл сайын өсуде. Соңғы 3 жылдың өзінде аграрлық секторды мемлекеттік қолдауға 5 млрд. теңге бағытталды.

Біздің алдымызда тұрған мақсаттарға сай, ауыл шаруашылығын қолдауға 2011 жылы 2,9 млрд. теңге бөлініп отыр, бұл 2010 жылмен салыстырғанда жарты млрд. теңгеге артық (17,6 %).

Елбасының тапсырмасына сәйкес, мал шаруашылығын дамытуға облыстық бюджеттен 451,0 млн. теңге бөлінді, бұл былтырғы жылмен салыстырғанда 65,0 млн. теңгеге (17,0 пайызға) жоғары.

2011 жылдан бастап Қазақстанда теңдесі жоқ ет бағытындағы мал шаруашылығын дамыту жобасы іске асырылады.

Қазіргі уақытта, экспорттық еттің әлеуетін дамыту жөнінде «ҚазАгро» Ұлттық холдинг» арқылы «Сыбаға» бағдарламасы дайындалуда.

Үкіметтен бөлініп отырған несиелік қаржы есебінен облыста 90 фермерлік шаруашылық және 2 соңғы үлгідегі мал бордақылау аландары ұйымдастырылады. Бұл ауылдық елді мекенде 800 жаңа жұмыс орындарын ашуға мүмкіндік береді.

Осыған байланысты, аудандардың және Қызылорда қаласының әкімдеріне ауыл шаруашылығы басқармасымен бірлесе отырып мал шаруашылығын орналас-тырудың аумақтық сызбасын дайындауды жүктеймін.

Одан әрі, Мал шаруашылығы Ғылыми-инновациялық орталығы арқылы ветеринарлық қауіпсіздігі мен мал шаруашылықтарында селекциялық жұмыстар жалғастырылатын болады.

Облыста алғашқы рет мүйізді ірі қараның электрондық базасы жасалып, ауыл шаруашылығы малдарының туғаннан бастап, сойылғанға дейінгі нақты есебін жүргізуге мүмкіндік беретін жұмыстар басталады.

Мал шаруашылығының дамуы өз кезегінде қосымша өндірістің, соның ішінде жем-шөп өндірісінің, мал терісі мен жүнін өңдеуге бағытталған жұмыстарды дамытуды қажет етеді.

Сондықтан да, ағымдағы жылдан бастап құрама жем өндірісінің мәселесін шешуіміз қажет. Ол үшін сүрлемдік

жүгері егісінің көлемін 500 гектарға, жоңышқа егісінің көлемін 2000 гектарға ұлғайтуды жоспарлап отырмыз.

Жемдік дақылдардың өнімділігін арттыру үшін жоғарғы өнімді жоңышқа тұқымын өндіретін тұқым шаруашылығы ұйымдастырылатын болады.

Сонымен қатар, шалғайдағы мал шаруашылығын дамыту мақсатында, қазіргі уақытта пайдаланылмай тұрған суландырылған жайылымдықтарды ұтымды пайдалану мәселелерін шешеміз. Біздің тарапымыздан жайылымдық жерлерді түгендеу жұмыстары жүргізілді. Алдағы уақытта суландыру құрылымдарын паспорттауды жүргізіп, келешекте оларды түбегейлі жөндеу жұмыстарын жүргізуіміз қажет. Бұл жұмыстар 7,0 млн. гектар суармалы жайылымдықтарды тиімді пайдалануға мүмкіндік береді.

Қызылорда өңірінің агроөнеркәсіп кешенін дамытуда маңызды бағыттардың бірі егіншілік шаруашылығы екендігі белгілі.

Ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімділігін жоғарылатуда тұқым шаруашылығын дамытуға өте жоғары мән беріледі.

2010 жылы барлық күріш егісінде жоғарғы репродукциялы тұқыммен егілген егіс көлемінің үлесі 64,8 пайызды құраса, биылғы жылы бұл көлемді 72 пайызға жеткізуді межелеп отырмыз.

Көкөніс, бакша дақылдарын тамшылатып суару әдісімен өсіру көлемі 240 гектарға жеткізіледі. Өткен тәжірибелеріміз бұл әдістің тиімділігін көрсетті, яғни, өнімділік 3 есеге көбейіп, судың шығыны 2 есеге дейін азайды. Сондай-ақ, 200 гектар жеміс-жидек және жүзім екпелерін тамшылатып суару әдісін пайдалану арқылы отырғызу межеленуде.

Сондай-ақ, тұрғындар сұрағының басым бөлігі бағаның өсуіне арналып отыр. Осыған байланысты негізгі азық-

түлік тауарларының: картоп, жуа, сәбіздің бағаларын тұрақтандыру мақсатында «Агросервис» арқылы 30 млн. теңге қаражат бөлуге шешім қабылдадық. Алдағы уақытта бұл 100 млн. теңгеге дейін көбейтіледі. Ең бастысы, бағаның күрт өсуіне жол бермеу керек.

Тағы бір айта кететін мәселе, биылғы жылдан бастап ауыл шаруашылығы дақылдары мен минералдық тыңайтқыштарды субсидиялаудың тізімі жергілікті атқарушы органдардың шешімімен бекітілетін болады.

Осыны пайдалана отырып, үстіміздегі жылы басымдық берілген ауыл шаруашылығы дақылдарының тізіміне біз бұрын субсидияланбаған жоңышқа дақылын енгіздік.

Сонымен қатар, ауыл шаруашылығы өнімдерін өндірушілерді қолдау мақсатында Ауыл шаруашылығы министрлігіне дақылдардың субсидиясын арттыру жөнінде ұсыныс жасаған болатынбыз. Осы ұсыныс қолдау тауып, картоп егісінің әрбір гектарына төленетін субсидия 2 есеге, яғни әр гектарына 5 мың теңгеге, күріш 10,7 пайызға немесе 15,5 мың теңгеге дейін, жоңышқа егісінің субсидиясы 25 пайызға (600 теңгеге) артты.

Тұрғындардың тұрмыс жағдайын жақсарту мақсатында жеке қожалықтардағы үй іргелік бақшалықты дамыту жөніндегі шараларды іске асырамыз.

Ол үшін бірнеше жыл қатарынын жоспарлы түрде суару каналдарын тазартып келеміз. Бұл жұмыс биылғы жылы да жалғасын табатын болады.

Сонымен бірге, біздің облысымыздың егіншілік саласы суармалы екендігі белгілі.

Олай болса, ауыл шаруашылығы дақылдарының вегетациялық мерзімінде 4,5 млрд. текше метр су қажет етіледі. Алайда су мамандары өткен жылмен салыстырғанда су деңгейі аз болады деп болжам жасап отыр.

Осы ретте, Көксарай су реттегіші маңызды роль атқаратын болады.

Өткен жылы Көксарайға 900 млн. текше метр су жиналып, оны біз сәуір-мамыр айларында облысымыздың егістігі үшін пайдаландық.

Биылғы жылы Көксарай су реттегіші барлық қуатында 3 млрд. текше метр су жинап алса, судан қиындық болмауы тиіс.

Кезінде осы су реттегіш құрылысы басталмас бұрын сенімсіздікпен қарағандар да болған. Бірақ, уақыт Елбасы идеясының өміршендігін, көрегендігін дәлелдеді.

Дариямыздың ерекшеліктерін бәріміз білеміз.

Сондықтан, өзеннің бөгеттеріне әрдайым мониторинг жүргізіледі және қауіпті деген учаскелер әрдайым менің бақылауымда.

Өткен жылы біздің ұсынысымызға сәйкес Үкіметтің қаржылық қолдауымен және жергілікті бюджет қаржысы есебінен Сырдария өзенінің бойындағы бөгеттерді күшейту жұмыстары атқарылды.

Бұл жұмыс биыл да жалғастырылатын болады.

Президент бастамасымен қолға алынған «САРАТС» жобасының бірінші фазасының іске асырылуы нәтижесінде өңір қайта түлеп, халықтың әл-ауқаты көтеріле бастады. Сыр өңіріне, Арал тұрғындарына жасалып отырған Елбасы қамқорлығына барша Сыр елі халқының алғыстары шексіз.

Өздеріңізге белгілі, бұл жобаның екінші фазасының техникалық-экономикалық негіздемесі әзірленіп, қазіргі уақытта компоненттері пысықталуда.

Осы тұста, екінші фазаны әзірлеушілерге Сарышығанақтағы салынады деп жоспарлаған құрылыс кешенін тиімділігі жағынан тағы да қосымша зерттеп, стратегиялық тұрғыдан дұрыс шешім қабылдау қажеттілігі жөнінде өз ұсыныстарымызды жеткіздік.

Сонымен бірге, бұл ұсынысымызды Президент қабылдауында болған кезде Елбасына баяндадым. Қабылдау қорытындысы бойынша Үкіметке осы мәселені мұқият қарау жөнінде тапсырма берілді.

Біздер өткен жылы 2020 жылға дейін балық шаруашылығы саласын дамыту бағдарламасын дайындап Үкіметке ұсындық. Бұл бағдарлама іске асырылған кезде, балық аулау көлемі қазіргі уақыттағы 3-4 мың тоннадан 2020 жылы 12 мың тоннаға дейін артады.

Балық аулау көлемінің артуымен қатар, оның өңдеуіне де баса назар аударылатын болады. Ол үшін «Қызылорда» ӘКК мүмкіндіктері пайдаланылмақ.

Жақын күндері өткен әкімдердің халыққа есеп беру кездесулерінде балық аулау квотасын алудың проблемалары жөнінде балықшылар қауымының мәселе көтергендігі, ұсыныс-тілектерін жеткізгендігі туралы хабардармын.

Расында да, балық аулау құжаттарын рәсімдеп алу үшін шалғайдағы ауылдық жерден, аудан орталығына, әрі қарай облыс орталығына бару оңай шаруа емес.

Осы жағдайларды ескере отырып, бұл мәселені бүгін облыстық мәслихат сессиясына ұсынбақпыз. Менің ойымша бұл мәселе оңды шешімін табады.

Жалпы, рұқсат құжаттары мен анықтамаларды алу жолдарын жеңілдету үшін биылғы жылы барлық аудандарда қосымша 27 халыққа қызмет көрсету орталығының филиалын ашпақпыз. Бұл өз кезегінде тұрғындардың әуре-сарсанға салынбай, уақыт пен қаржыны үнемдеуіне айтарлықтай септігін тигізбек.

2011 жылы біздің жұмысымыздың басты бағыттарының бірі көлік және көлік инфрақұрылымы саласын дамыту болады, бұл мақсатқа ағымдағы жылы 3 млрд. теңгеден астам қаржы қаралды.

Осы жылдың өзінде барлық жергілікті маңыздағы жолдардың 22 пайызы жөндеуден өткізіледі.

Алайда жолдарды әрі қарай ұстап тұру қамтамасыз етілмесе, жөндеуден ешбір пайда жоқ. Сондықтан бұл мақсатқа аудандар мен Қызылорда қаласының бюджеттеріне берілген субвенция құрамында жарты миллиард теңгеден астам қаржы қарастырып отырмыз.

Аудан және қала әкімдеріне бұл қаралған қаражаттың мақсатты жұмсалуды қамтамасыз етуді тапсырамын.

2011 жылы біз Қызылорда қаласында 10,3 мың шаршы метр арендалық және 9 мың шаршы метр ипотекалық тұрғын үй саламыз.

Сонымен қатар, бүгін менің есепті кездесуімнен кейін бірден кезектен тыс облыстық мәслихат сессиясы өткізіледі, онда біз аудан әкімдеріне ауыл көшелерін жөндеуге 1 млрд. теңге қаржы бөлу жөнінде ұсыныс көтереміз. 100 шақырымдай ауыл жолдарын жөндеуге мүмкіндік беретін мұндай мол қаржы бұрын-соңды бөлінбеген. Келесі жылы бұл қаражат көлемі екі есеге дейін ұлғайтылатын болады.

2010 жылы облыста салынатын аурухана, мектеп, спорт нысандарын, яғни әлеуметтік нысандар құрылысын арнайы жасалған кезек бойынша салу тәжірибесін енгіздік. Бұл өз кезегінде бұл нысандарды қаржыландыруды шешуде объективті бағалауға мүмкіндік берді.

Осы орайда аудан әкімдері мен Қызылорда қаласының әкіміне тиісті облыстық басқармалармен бірлесе отырып, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы нысандарын салу мен жөндеудің және жол инфрақұрылымын салудың кезектілік тізімін жасап ұсынуды тапсырамын.

Тұрғындарды толғандыратын өзекті мәселелердің бірі - қоғамдық көлік жайы. Бұл мәселені мен де бұрыннан көтеріп келем. Бұл – өте күрделі мәселе. Сондықтан бұл

істің түйінін біздің аймақта мемлекеттің араласуынсыз шешу мүмкін болмай отыр.

Бүгінгі күні біз осы күрделі мәселені шешудің концептуалдық шешімін таптық. Бұл ретте, арнайы ұйым құру арқылы диспетчерлік қызмет ұсыну туралы шешім қабылданды. Бұл арқылы автобус паркін жаңалап, көліктердің техникалық жағдайын бақылауды қамтамасыз ететін және маршруттарды оңтайландырып, автобус аялдамаларының жағдайын айтарлықтай жақсартатын боламыз.

Сондай-ақ, заман талабына жауап беретін, сапалы қызмет көрсететін автобаза мен автобекет құруды да межелеп отырмыз.

Бұл жұмыстар мемлекеттік - жеке әріптестік негізінде биылдан бастап жүзеге асырылмақ.

Соңғы 30 жылдан бері қызылордалықтарға қиындық туғызып келген, қаланың негізгі бөлігін 50 мыңнан астам тұрғыны бар батыс аумақтарымен байланыстыратын - теміржол арқылы өтетін жол өткелі құрылысының мәселесі шешімін табады.

Жақын күндері жаңа жол өткелі алғашқы көлік легін қабылдайтын болады.

Мемлекет басшысының тапсырмасымен дағдарыс кезеңіне қарамастан қолға алынған «Батыс Еуропа-Батыс Қытай» көлік дәлізі мега жобасы Сыр елінің экономикасын көтеру және индустрияландыруда ең үлкен қозғаушы күш болып отыр. Бұл жобаның тек біздің облыстың ғана емес, республикамыздың барлық облыстарының дамуына және транзиттік мүмкіндіктерінің артуына зор үлес қосатыны сөзсіз.

Жобаны жүзеге асыру барысында Қызылорда облысы бойынша 16 мыңнан астам адамды қосымша табыспен қамтамасыз етуге мүмкіндік алдық.